

Sygn. akt VIII C 2558/15

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 17 marca 2016 r.

Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi Wydział VIII Cywilny

w składzie:

Przewodniczący: Sędzia SR Katarzyna Nowicka-Michalak

Protokolant: sekr. sąd. Kamila Zientalak

po rozpoznaniu w dniu 10 marca 2016 r. w Łodzi

na rozprawie

sprawy z powództwa (...) Wierzytelności Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W.

przeciwko W. N.

o zapłatę

1. oddała powództwo;
2. zasądza od (...) Wierzytelności Niestandaryzowanego Sekurytyzacyjnego Funduszu Inwestycyjnego Zamkniętego w W. na rzecz W. N. kwotę 1.217,00 zł (jeden tysiąc dwieście siedemnaście złotych) tytułem zwrotu kosztów procesu.

Sygn. akt VIII C 2558/15

UZASADNIENIE

W dniu 29 kwietnia 2015 roku powód (...) Wierzytelności Niestandaryzowany Sekurytyzacyjny Fundusz Inwestycyjny Zamknięty z siedzibą w W., reprezentowany przez pełnomocnika będącego radcą prawnym, wytoczył przeciwko pozwanemu W. N. w elektronicznym postępowaniu upominawczym powództwo o zapłatę kwoty 8.954,21 zł wraz z umownymi odsetkami od kwoty 5.376,45 zł od dnia 29 kwietnia 2015 roku do dnia zapłaty oraz z ustawowymi odsetkami od kwoty 3.577,76 zł od dnia 29 kwietnia 2015 do dnia zapłaty, a także wniósł o zasądzenie zwrotu kosztów procesu, w tym kosztów zastępstwa procesowego w kwocie 1.200 zł.

W uzasadnieniu powód podniósł, że dochodzona pozwem wierzytelność wynika z braku zapłaty przez pozwanego kwoty z tytułu zawartej w dniu 6 grudnia 2010 roku z pierwotnym wierzycielem (...) Bank S.A., będącym poprzednikiem prawnym (...) Bank S.A., umowy prostej pożyczki gotówkowej. Umowa ta została wypowiedziana przez pierwotnego wierzyciela z uwagi na rażące naruszenie jej postanowień przez pozwanego w części dotyczącej warunków spłaty. Następnie pierwotny wierzyciel wystawił bankowy tytuł egzekucyjny, który po opatrzeniu go klauzulą wykonalności stał się podstawą wszczęcia postępowania egzekucyjnego. W dniu 19 grudnia 2014 roku na podstawie zawartej umowy o przelew wierzytelności, powód przejął prawa do wierzytelności wobec pozwanego z tytułu umowy bankowej.

W dniu 12 maja 2015 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie wydał w przedmiotowej sprawie nakaz zapłaty w elektronicznym postępowaniu upominawczym, którym zasądził od pozwanego na rzecz powoda dochodzoną wierzytelność wraz z kosztami procesu.

Od powyższego nakazu zapłaty sprzeciw złożył pozwany, reprezentowany przez zawodowego pełnomocnika, zaskarżając go w całości. W uzasadnieniu skarżący podniósł, że pozwany od 28 roku życia cierpi na chorobę psychiczną – schizofrenię paranoidalną, co skutkuje nieważnością przedmiotowej umowy bankowej, albowiem w chwili jej zawarcia pozwany znajdował się w stanie wyłączającym świadome lub swobodne podjęcie decyzji lub wyrażenie woli. Dodał, że pozwany wytoczył powództwo o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności w postaci bankowego tytułu egzekucyjnego.

Postanowieniem z dnia 12 czerwca 2015 roku Sąd Rejonowy Lublin-Zachód w Lublinie stwierdził skuteczne wniesienie sprzeciwu i utratę mocy nakazu zapłaty w całości oraz przekazał rozpoznanie sprawy do Sądu Rejonowego dla Łodzi-Widzewa w Łodzi.

Pozwem wniesionym na urzędowym formularzu powód podtrzymał żądanie pozwu wraz z uzasadnieniem jak w pozwie złożonym w elektronicznym postępowaniu upominawczym.

W piśmie procesowym opatrzonym datą 25 września 2015 roku oraz na rozprawie w dniu 10 marca 2016 roku pełnomocnik pozwanego podtrzymał stanowisko wyrażone w sprzeciwie. Na rozprawie, o której mowa wyżej, pełnomocnik powoda nie stawiał się.

Sąd Rejonowy ustalił następujący stan faktyczny:

W dniu 6 grudnia 2010 roku pozwany W. N. zawarła z (...) Bank Spółką Akcyjną w W. umowę prostej pożyczki gotówkowej nr (...), na mocy której, bank udzielił pozwanemu pożyczki w kwocie 7.505,77 zł. Kwotę pożyczki wraz z odsetkami pozwany zobowiązał się spłacić do dnia 12 grudnia 2013 roku w miesięcznych ratach po 278,94 zł każda, płatnych do 12-go dnia każdego miesiąca. Aneksem z dnia 23 grudnia 2012 roku strony umowy przedłużyły termin spłaty pożyczki do dnia 12 grudnia 2015 roku oraz ustaliły, że wysokość miesięcznej raty wynosić będzie 175,11 zł. Ponadto w aneksie wskazano, że kwota kapitału spłacanego w okresie, o jaki została przedłużona spłata pożyczki, wynosi 5.376,45 zł.

(umowa pożyczki k. 67-70, dyspozycja uruchomienia pożyczki k. 72, aneks k. 73-74, okoliczności bezsporne)

Pozwany nie wywiązał się z przyjętego na siebie zobowiązania i nie spłacał pożyczki w terminie, na skutek czego pismem z dnia 10 sierpnia 2012 roku bank wypowiedział przedmiotową umowę. Następnie w dniu 20 listopada 2013 roku pierwotny wierzyciel wystawił przeciwko pozwanemu bankowy tytuł egzekucyjny nr (...), który po opatrzeniu go klauzulą wykonalności stał się podstawą wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

(wypowiedzenie umowy k. 77, okoliczności bezsporne)

W dniu 19 grudnia 2014 roku (...) Bank Spółka Akcyjna z siedzibą w W. zawarł z powodem (...) Wierzytelności Niestandardyzowanym Sekurytyzacyjnym Funduszem Inwestycyjnym Zamkniętym z siedzibą w W. umowę o przelew wierzytelności, m.in. wobec dłużnika W. N., wynikającej z umowy bankowej.

W zestawieniu wierzytelności, stanowiącym załącznik nr 2 do umowy przelewu wierzytelności z dnia 19 grudnia 2014 roku wskazano, że zadłużenie pozwanego W. N. z tytułu umowy prostej pożyczki gotówkowej z dnia 6 grudnia 2010 roku wynosi łącznie 8.690,84 zł.

Pismem z dnia 21 stycznia 2015 roku powód wezwał pozwanego do zapłaty kwoty 8.796,90 zł wskazując, że składają się na nią następujące należności: 5.376,45 zł z tytułu kapitału, 2.082,65 zł z tytułu odsetek karnych naliczonych przez bank na dzień 30.11.2014 roku, 629,01 zł z tytułu odsetek umownych naliczonych przez bank na dzień 30.11.2014 roku, 602,73 zł z tytułu kosztów oraz 106,06 zł z tytułu odsetek naliczonych do dnia 28.01.2015 roku.

(umowa przelewu wierzytelności z dn. 19.12.2014 r. k. 25-28, zestawienie wierzytelności k. 30-32, wezwanie do zapłaty k. 66, okoliczności bezsporne)

Pozwany W. N. od co najmniej 1990 roku cierpi na przewlekłą chorobę psychiczną – schizofrenię paranoidalną. Wielokrotnie był hospitalizowany w szpitalach psychiatrycznych, w tym w 1990 roku, 1992 roku, 1999 roku, 2004 roku i 2014 roku z powodu m.in. objawów wytwórczych z pobudzeniami psychoruchowymi, dezorganizacją i dziwacznością zachowania, halucynacjami, urojeniami prześladowczymi. Pomiędzy pobytami w szpitalu pozwany kontynuował leczenie w poradni zdrowia psychicznego, przy czym podczas leczenia samowolnie przerywał przyjmowanie leków lub też redukował ich dawki. W okresie, gdy nie występowały ostre objawy psychotyczne u pozwanego utrzymywały się zaburzenia krytycyzmu, tendencja do dysymulacji, zaznaczone były objawy negatywne oraz postawa dereistyczna. W. N. stawał się wówczas osobą zagubioną, zamkniętą w sobie, a wszelki kontakt był z nim utrudniony. Pozwany często zapominał co robił w danej chwili, często zmieniał zdanie, nie był w stanie załatwić swoich spraw.

Rozpoznany u pozwanego przewlekły proces chorobowy manifestuje się zaburzeniami w sferze myślenia, spostrzegania rzeczywistości, a także zachowania. Z uwagi na wynikające z choroby zaburzenia w sferze krytycyzmu pozwany ma upośledzoną zdolność racjonalnej oceny swojej sytuacji życiowej, możliwości, a także przewidywania skutków swoich zachowań.

W dacie zawierania przedmiotowej umowy bankowej pozwany W. N. nie był zdolny do świadomego i swobodnego podjęcia decyzji i wyrażenia woli.

(pisemna opinia sądowo-psychiatryczna k. 90-95, zeznania świadka E. Ż. o:06:08-0:14:17, zeznania świadka D. N. o:14:40-0:18:20)

Wyrokiem z dnia 21 stycznia 2016 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi w sprawie II 1 C 58/14 pozbawił całości wykonalności tytułu wykonawcze, w tym bankowy tytuł egzekucyjny wystawiony przez (...) Bank S.A. w dniu 20 listopada 2013 roku nr (...), któremu klauzulę wykonalności nadał Referendarz Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w Łodzi postanowieniem z dnia 9 grudnia 2013 roku w sprawie II 1 Co 9013/13.

(z akt sprawy II 1 C 58/14: wyrok wraz z uzasadnieniem)

Opisany stan faktyczny Sąd ustalił na podstawie znajdujących się w sprawie dokumentów, których prawidłowość i rzetelność sporządzenia nie budziła wątpliwości, nie była również kwestionowana przez strony postępowania.

Podstawę ustaleń faktycznych stanowiła również opinia sądowo-psychiatryczna wydana przez biegłego psychiatrę B. B. na gruncie sprawy II 1 C 58/14. Oceniając pisemną opinię biegłego psychiatry, Sąd nie znalazł podstaw do kwestionowania zawartych w jej treści wniosków, opinia ta była bowiem rzetelna, jasna, logiczna oraz w sposób wyczerpujący objaśniająca budzące wątpliwości kwestie. Wydając opinie biegły oparł się na dokumentacji medycznej pozwanego, której zawartość uwzględnił podczas opracowywania opinii. Wydanie opinii poprzedzało przy tym przeprowadzenie badania pozwanego, którego wyniki biegły uwzględnił przy formułowaniu wniosków końcowych opinii.

W tym miejscu koniecznym jest podkreślenie, że na rozprawie w dniu 10 marca 2016 roku Sąd oddalił wniosek strony pozwanej o zawieszenie postępowania w sprawie do czasu rozstrzygnięcia sprawy o pozbawienie tytułu wykonawczego wykonalności toczącej się pod sygn. II 1 Co 58/14, postępowanie w w/w sprawie zostało bowiem zakończone wydaniem wyroku w dniu 21 stycznia 2016 roku.

Sąd Rejonowy zważył, co następuje:

Powództwo nie zasługuje na uwzględnienie.

W przedmiotowej sprawie niesporne były twierdzenia faktyczne powoda o tym, że pozwany zawarł z pierwotnym wierzycielem (...) Bank S.A. w W. umowę prostej pożyczki gotówkowej, w ramach której bank przyznał pozwanemu określoną w umowie kwotę pieniężną zobowiązując do jej zwrotu wraz z odsetkami w oznaczonych terminach spłaty. Poza sporem pozostawało ponadto, że pozwany uchybił powyższej powinności, na skutek czego bank wypowiedział

przedmiotową umowę, a następnie wystawił przeciwko pozwanemu bankowy tytuł egzekucyjny, który po opatrzeniu go klauzulą wykonalności stał się podstawą wszczęcia postępowania egzekucyjnego.

Pełnomocnik pozwanego nie kwestionując przytoczonych wyżej okoliczności, podniósł, że w sprawie zaszyły przesłanki, o których mowa w art. 82 k.c., skutkujące nieważnością umowy bankowej stanowiącej źródło pozwu, co czyni żądanie powoda niezasadnym. Zarzut ten okazał się w ocenie Sądu w pełni zasadny. Jak wykazało bowiem przeprowadzone w sprawie postępowanie dowodowe, pozwany od co najmniej 1990 roku cierpi na przewlekłą chorobę psychiczną – schizofrenię paranoidalną, z powodu której wielokrotnie był hospitalizowany. Nie powielając poczynionych w sprawie ustaleń faktycznych, powtórzyć należy, że w przypadku pozwanego opisane schorzenie, nawet w okresie, gdy nie przyjmuje ostrej postaci, przejawia się zaburzeniami krytycyzmu, tendencją do dysymulacji, zaznaczone są nadto objawy negatywne oraz postawa dereistyczna. Jak zgodnie wskazali świadkowie E. Ż. i D. N., będący odpowiednio siostrą i żoną pozwanego, W. N. staje się wówczas osobą zagubioną, zamkniętą w sobie, a wszelki kontakt jest z nim utrudniony. Pozwany często zapomina co robił w danej chwili, nagminnie zmienia zdanie, nie jest w stanie załatwić swoich spraw, czy też czytać ze zrozumieniem treści kierowanych do niego pism urzędowych. Relewantnym jest przy tym dokonana przez w/w świadków obserwacja, że W. N. nie rozumie wartości pieniądza, nie potrafi także przewidzieć konsekwencji swoich czynów i podejmowanych decyzji, przy czym stan ten jest charakterystyczny dla każdego stadium choroby pozwanego. Wyłącznie w zakresie podstawowych czynności o charakterze finansowym, takich jak zakup podstawowych produktów żywnościowych, pozwany jest w stanie ze zrozumieniem im sprostać i w tym jednak przypadku niezbędne jest pokierowanie działaniami chorego poprzez wskazanie, co i gdzie ma kupić. Zdaniem Sądu depozycje wskazanych świadków są wiarygodne, cechuje je bowiem logika i spójność, a nadto wzajemna korelacja. Relacje świadków korespondują nadto z pisemną opinią biegłego psychiatry, który potwierdził ich spostrzeżenia odnośnie zachowań pozwanego oraz ich oceny, akcentując przy tym, że pozwany ma upośledzoną zdolność racjonalnej oceny swojej sytuacji, możliwości, a także przewidywania skutków swoich działań. W konsekwencji nie może on podejmować świadomych decyzji i wyrażać woli w zakresie gospodarki finansowej. Istotnym jest przy tym podkreślenie, że strona powodowa, reprezentowana przez zawodowego pełnomocnika, nie podważyła ani pisemnej opinii sądowno-psychiatrycznej, ani zeznań świadków, w konsekwencji Sąd uznał, że stanowią one pełnowartościowe dowody, które mogą być podstawą czynionych w sprawie ustaleń faktycznych. Skutkiem takiej oceny było przyjęcie przez Sąd, stosownie do wydanej przez biegłego psychiatrę opinii, iż w dacie zawierania przedmiotowej umowy bankowej pozwany W. N. nie był zdolny do świadomego i swobodnego podjęcia decyzji i wyrażenia woli, co czyni złożone przez niego oświadczenie woli nieważnym, o czym przesądza treść art. 82 k.c. Przypomnienia wymaga przy tym, że w myśl powołanego przepisu, jakikolwiek powód skutkujący stanem wyłączającym świadome albo swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli, skutkuje nieważnością oświadczenia woli. Oświadczenie złożone w tym stanie powoduje bezwzględną nieważność dokonanej czynności prawnej, co uniemożliwia stronom dochodzenie jakichkolwiek roszczeń z tytułu zawartej umowy. Jak podnosi się w judykaturze, brak świadomości charakteryzuje się brakiem rozeznania, niemożnością zrozumienia posunięć własnych lub też innych osób, niezdawaniem sobie sprawy ze znaczenia własnego postępowania, przy czym stan wyłączający świadome powzięcie decyzji i wyrażenie woli nie może być rozumiany dosłownie, nie musi więc oznaczać zupełnego zaniku świadomości (por. m.in. wyrok SN z dnia 11 grudnia 1979 roku, II CR 448/79, OSPiKA 1981/3/45; wyrok SN z dnia 7 lutego 2006 roku, IV CSK 7/05, Legalis nr 173781). Z kolei stan wyłączający swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli może być rozumiany tylko jako stan, w którym możliwość wolnego wyboru jest całkowicie wyłączona. W przeciwnym wypadku niemal każde oświadczenie woli byłoby dotknięte rozważaną wadą, rzadko bowiem człowiek działa zupełnie swobodnie (por. m.in. cyt. wyrok SN z dnia 7 lutego 2006 roku). Oczywiście samo wystąpienie choroby psychicznej po stronie składającego oświadczenie woli nie przesądza automatycznie o tym, że nastąpiło ono w stanie wyłączającym świadome lub swobodne powzięcie decyzji i wyrażenie woli. Przy badaniu omawianych przesłanek oświadczenia woli istotnym jest bowiem, czy to choroba wywołała taki stan. W omawianej sprawie taki związek przyczynowo-skutkowy został wykazany ponad wszelką wątpliwość, jego istnienie, o czym była już mowa, nie było również kwestionowane przez stronę powodową. Uwagze Sądu nie uszło ponadto, że wyrokiem z dnia 21 stycznia 2016 roku Sąd Rejonowy dla Łodzi-Widzewa w Łodzi w sprawie II 1 C 58/14 pozbawił w całości wykonalności bankowy tytuł egzekucyjny nr (...) wystawiony przez (...) Bank S.A. w dniu 20 listopada 2013 roku, a więc tytuł, którego źródło należy upatrywać w przedmiotowej umowie bankowej, któremu klauzulę wykonalności nadał Referendarz Sądowy przy Sądzie Rejonowym dla Łodzi-Widzewa w

Łodzi postanowieniem z dnia 9 grudnia 2013 roku w sprawie II 1 Co 9013/13, uznając, że oświadczenie woli W. N. złożone przy zawieraniu w/w umowy było nieważne w rozumieniu art. 82 k.c.

Mając powyższe na uwadze, Sąd uznał, że złożone przez pozwanego W. N. przy podpisywaniu umowy prostej pożyczki gotówkowej w dniu 6 grudnia 2010 roku oświadczenie woli było dotknięte nieważnością, jako składane w stanie wyłączającym świadome i swobodne podjęcie decyzji i wyrażenie woli, co skutkuje nieważnością przedmiotowej umowy bankowej, z której powód wywodzi żądanie pozwu. W konsekwencji powództwo w niniejszej sprawie należało oddalić w całości.

O obowiązku zwrotu kosztów procesu Sąd orzekł zgodnie z zasadą odpowiedzialności stron za wynik sprawy, na podstawie art. 98 k.p.c.

Jej zastosowanie jest uzasadnione faktem, że powództwo było niezasadne w całości, a tym samym powód winien zwrócić pozwanemu poniesione przezeń koszty procesu, na które złożyło się wynagrodzenie adwokata w kwocie 1.200 zł (§ 6 pkt 4 rozporządzenia Ministra Sprawiedliwości z dnia 28 września 2012 roku w sprawie opłat za czynności adwokackie oraz ponoszenia przez Skarb Państwa kosztów nieopłaconej pomocy prawnej udzielonej z urzędu, t.j. Dz.U. 2013, poz. 461) oraz opłata skarbową od pełnomocnictwa.

Mając powyższe na uwadze Sąd zasądził od powoda na rzecz pozwanego kwotę 1.217 zł tytułem zwrotu kosztów procesu.